

Font de la Plaça del Llobregat

Balsareny

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Plaça del Llobregat
Alçada: 324

Coordenades:

Latitud: 41.86196
Longitud: 1.87403
UTM Est (X): 406548
UTM Nord (Y): 4635063

Classificació

Número de fitxa: 08018 - 218
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia: Element urbà
Estil / època: Contemporani
Segle: XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Ornamental
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Balsareny
Fitxes associades:
[Font de la Plaça Major](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 06/12/2022 - 16:21

Descripció

Font emplaçada al centre de la plaça del Llobregat i que consta d'una antiga bomba d'aigua col·locada sobre un terraplè. Es tracta d'una de les primeres bombes que propulsaven l'aigua del riu Llobregat per abastir el poble. D'un dels tubs de la bomba en surt el brollador que s'hi ha habilitat. La màquina té una simple inscripció de fàbrica que diu: "La Electricidad S.A. Sabadell".

Observacions:

Informació facilitada per Jaume Rabeya

Història

Al segle XIX hi va haver dos projectes que van aconseguir portar aigua a Balsareny a través d'una canalització que venia de la Baga Fosca, prop del torrent de la Font de la Roca, a la part de ponent del poble.

A principis del segle XX es va emprendre un nou projecte per portar les aigües al poble fent-les pujar del riu Llobregat. Aquest afer va estar envoltat d'una certa confusió fruit de la tradició oral fins que Ramon Carreté el va clarificar en el seu llibre "Balsareny a principi de segle" (Carreté, 1995: 15). L'any 1900 va tenir lloc un primer intent per construir una font a la Plaça de l'Ajuntament que havia de canalitzar l'aigua des del Llobregat. Sent alcalde Josep Pons, es va elaborar un primer projecte que havia de captar l'aigua del riu mitjançant una roda hidràulica activada amb un salt d'aigua de la Séquia de Manresa al punt de la refinadora, on hi ha el Pont del Riu. L'aigua de la Séquia només s'utilitzava per fer moure la roda que havia de bombar l'aigua del riu, però la Junta de la Séquia no va autoritzar aquest projecte, o bé fou considerat car i inviable. El fet és que fou retirat l'any 1901. Poc després, sent alcalde el republicà Josep Escaler, es va revifar la idea de portar l'aigua des del Llobregat fins a la plaça per al seu ús públic. Un acord municipal de 1903 establia impostos especials i també prestacions personals, a fi que tot el poble cooperés en aquesta iniciativa. L'enginyer Josep Gubern fou l'encarregat de construir la bomba que havia de pujar l'aigua al poble. Les obres van sofrir diversos retards. La Font de la Plaça no es va inaugurar fins el 2 de març de 1905, sent alcalde el catòlic Josep Obradors. Segons es diu, el dia de la inauguració l'alcalde va dir al pregoner que fes una crida dient: "El que vulgui beure aigua del riu, que vagi a la plaça, que a tal hora rajarà". Poc després es van instal·lar fonts en altres carrers, com ara al carrer de Baix (la Font de la Creu), que van ser beneïdes pel rector el 10 d'abril del mateix any. La canalització passava pel camí del Repeu. En algun moment hi va haver un intent de sabotatge que no es va arribar a aclarir (Carreté, 2010: 123).

Posteriorment, l'any 1910 es va planificar la xarxa de clavegueres per anar estenent el servei d'aigua corrent a les cases particulars. El procés va durar uns quants anys, ja que a la dècada de 1920 encara hi havia força gent que anava a rentar la roba al riu. L'any 1940 es va inaugurar una nova bomba.

La bomba per propulsar l'aigua del riu es van instal·lar al costat del Llobregat, en una caseta que es trobava entre el riu i la Séquia. Segons Pere Pujol, més conegut com el Portella, que fou responsable de les aigües de Balsareny durant molts anys, aquesta era la primera o una de les primeres bombes que hi va haver. Per tant, deu ser de la primera meitat del segle XX. A la dècada de 1980, sent alcalde Jaume Rabeya, es va urbanitzar aquesta plaça i se li donà el nom de Llobregat. Relacionada amb el tema del riu i l'aigua, es decidí col·locar-hi aquesta antiga bomba que havia quedat en desús.

Bibliografia

CARRETÉ, Ramon (1993). "Balsareny a principi de segle: enfrontaments ideològics i memòria popular. IV.- La pujada de l'aigua (1)", *Sarment*, núm. 206 (juny de 1993), p. 17-18, 113.

CARRETÉ PARERA, Ramon (1995). *Balsareny a principi de segle*. Cercle Cultural de Balsareny; Ajuntament de Balsareny, 15-30, 122.

SERRA SALA, Joan. M. (1988). "Balsareny", *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 149.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 42.

